

MEMORIJALNI MUZEJ
RODNA KUĆA IVE ANDRIĆA

U Travniku, u mahali Zenjak na broju 13, rođen je 9.10.1892. godine pisac Ivo Andrić. Tokom više od jednog stoljeća stara kuća tipične bosanske arhitekture promijenila je nekoliko vlasnika. Od 1892. do 1922. godine u posjedu je porodice Antunović - Tadija Antunović bio je krsni kum Ivi Andriću, zatim postaje vlasništvo Stjepana Majkića-Jurišića do 1925. godine, da bi je otkupio Pero Zec. Početkom 70-ih godina 20.vijeka Skupština općine Travnik pokrenula je inicijativu za otkup kuće i njeno preuređenje u spomen-muzej posvećen Ivi Andriću. No, ta je procedura trajala dugo vremena, jer je posljednji vlasnik najprije odbijao da je proda, a kada je već pristao na to, zauzvrat je tražio enormno visoku sumu za otkup.

I napokon, 1971. godine počeli su radovi na rekonstrukciji objekta. Kako je kuća bila u krajnje trošnom i ruševnom stanju, morala je biti srušena i ponovno sagrađena po istovjetnim arhitektonskim dimenzijama i principima na osnovu idejnog projekta arhitekta Nedeljka Rosića iz Sarajeva. Otkupna cijena kuće, idejni projekat, rekonstrukcija i opremanje enterijera koštala je oko 2,5 miliona dinara, a finansijska sredstva za ovu svrhu obezbjedila je Skupština općine Travnik uz pomoć dotacija iz Fonda za kulturu BiH.

Ali sam Andrić nije bio baš oduševljen idejom o otvaranju spomen-muzeja, jer poznat kao iznimno skromna osoba, mislio je da nije u redu da se njemu još za života podiže neka vrsta mauzoleja: **“Verujte, uvek sam se pitao šta će im ta moja rodna kuća u Travniku? Nije to ni Šatobrijanov zamak u Bretanji, ni velika kuća Viktora Igoa u Parizu, ni Tolstojeva Jasna Poljana...”**. Ipak, pisac je pokazivao izvjesno interesovanje o cijeni otkupa kuće od posljednjeg vlasnika i troškovima rekonstrukcije. O tome govori književnik Ljubo Jandrić u svojoj knjizi “Sa Ivom Andrićem”. U Beogradu 16.5.1974. godine zapisao je sljedeće svjedočanstvo:

“Pričam Andriću o svom nedavnom putu u Travnik gdje su u toku radovi na obnovi kuće u kojoj se rodio. Planom je predviđeno da se avlija adaptira za književne susrete i slične priredbe, u prizemlju bi se uredila kafanica u bosanskom stilu, dok bi se na

Rodna kuća Ive Andrića.

spratu kuće nalazile spomen-soba i biblioteka. Na to mi on nakon kraćeg ćutanja reče da su Travničani dosta učinili u obnavljanju znamenitih građevina, na čemu im treba odati visoko priznanje.”

Svečanost otvorenja Muzeja.

simbolično uručio Venceslavu Topaloviću, tadašnjem direktoru Zavičajnog muzeja Travnik.

Na uređenju stalne izložbene postavke književnog fonda učestvovala je Miroslava Miljanović, viši kustos Muzeja književnosti BiH, a prvi kustos književnosti Rodne kuće Ive Andrića bio je Vlatko Batinić.

Jedno post-festum svjedočanstvo o ceremoniji otvorenja Spomen-muzeja ponovo daje Ljubo Jandrić :

“Beograd, 19.septembra 1974. godine. Prošla su dva mjeseca otkako sam se posljednji put vidio sa Andrićem. Posjetio sam i Travnik i prisustvovao otvaranju obnovljene Andrićeve rodne kuće. Bila je to prava svečanost. Ali od svega je najdublji utisak na mene ostavila sama kuća iako je ponovo podignuta : onaj zemljani pod u sobi u prizemlju, starinsko ognjište, kolijevka i drugi kućanski predmeti, zatim izloženi Andrićevi rukopisi, pa Đuraševićeva izložba fotografija na gornjem spratu i biblioteka sa mnogim Andrićevim izdanjima - sve je to djelovalo impresivno, jer je urađeno s mjerom i ukusom. Dok Andriću govorim o tome, teško nalazim prave riječi. On me pažljivo sluša, klima glavom i smješka se.”

“Hvaleći mene-veli-Travničani pomalo hvale i sami sebe. Ne zameram im. Sva je Bosna slična Travniku. Uostalom, ceo Balkan je takav.”

13.3.1975.godine, na dan smrti Ive Andrića, Zavičajni muzej Travnik donio je odluku da se Spomen-muzej preimenuje u

Memorijalni muzej Rodnu kuću Ive Andrića.

U Memorijalnom muzeju svake godine se priređuju književni i kulturni programi kojima se javnost želi podsjetiti na najvažnije datume i događaje iz Andrićevog života i književne karijere, te promovisati univerzalnu vrijednost njegove literarne zaostavštine.

Unutar Memorijalnog muzeja 2003.godine ustanovljena je Zavičajna književna zbirka kojom su obuhvaćeni književnici koji rođenjem ili svojim stvaralaštvom potiču sa područja današnjeg kantona Srednja Bosna. Svakog 10.decembra, na dan kada je Andriću uručena Nobelova nagrada, u njegovoj Rodnoj kući priređuje se Godišnji susret zavičajnih pisaca.

RODNA SOBA

U Rodnoj sobi Ive Andrića izložen je tradicionalni namještaj bosanskih urbanih porodica s kraja 19.stoljeća. Etnografski eksponati

nisu uistinu pripadali Andrićevoj porodici, ali potiču iz vremena njegovog rođenja. Bešika, musandra, zemljana peć, peškuni, šišeta, štokrla, sofra, sećija, sehara, lampe, ćilim i ponjava prikupljeni su u Travniku.

HODNIK

Originalne autorske fotografije Miodraga Đuraševića iz Sarajeva nastale su u Stockholmu 1961. godine tokom ceremonije

dođjele Nobelove nagrade za književnost Ivi Andriću. U hodniku su izložene kopije povelje i medaljona Nobelove nagrade, te fotografije sa tradicionalne ceremonije “Krunisanje Lucije”. Svakog 13.12. u Švedskoj se priređuje svečanost izbora “najljepše

djevojke svjetlosti”, Lucije ili Santa Lucije, kao jedne vrste kulta svjetlosti u nordijskim zemljama. Književni nobelovac sudjeluje u ceremonijalu koji se završava darivanjem Lucije krunom sa svijećama kao simbolom svjetlosti.

SOBA “TRAVNIČKA HRONIKA”

U sobi posvećenoj ovom romanu, izloženi su faximili rukopisa i prvo izdanje romana (Beograd, 1945.), faximili izvještaja Francuskog i Austrijskog generalnog konzulata u Travniku, portreti Francuskog generalnog konzula Pierra Davida i Dervišbega Teskeredžića kao likova tog romana, stare fotografije i crteži koje predstavljaju kako je izgledao grad u vrijeme kada se dešava radnja tog romana, te mnogobrojna domaća i inostrana izdanja “Travničke hronike”.

BIBLIOTEKA

Oko 650 knjiga i književnih časopisa iz bivše Jugoslavije i mnogobrojnih inostranih zemalja prikazuju književni opus Ive Andrića. Osobito vrijednim smatraju se književni časopisi u kojima je Andrić objavljivao početne književne radove, prva izdanja njegovih prvih djela (“Ex ponto” 1918., “Nemiri”, “Put Alije Đerzeleza” 1920.) prva izdanja romana (“Na Drini ćuprija”, “Travnička hronika”, “Gospođica” 1945.). Posebno su izložene knjige s autorovim potpisom kao Andrićev lični poklon travničkom Muzeju.

Uz sitnu arhivsku građu, u Biblioteci se nalazi i umjetnička zbirka :

“U čast Ive Andrića”

Grafička mapa Ivana Rabuzina.

Po izboru Nobelovog komiteta, naivni umjetnik iz Hrvatske načino je 1989. godine grafičku mapu tehnikom serigrafije u 25 originalnih primjeraka. 23-eći otisak po redu autor je poklonio Memorijalnom muzeju.

“Priča o vezirovom slonu”

Likovna kompozicija Ahmeda Hrustanovića.

Travnički likovni stvaralac na figurativan način je prikazao motiv iz istoimene pripovijetke Ive Andrića.

“Ivo Andrić”

Portret, rad akademskog slikara Ante Mamuše iz 1982. godine.

